

PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 - 2014

Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară

14.9.2011

DOCUMENT DE LUCRU

privind o foaie de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050

Comisia pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară

Raportor: Chris Davies

Foaie de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050

Cuvânt înainte

Nevoia de a reduce emisiile cu efect de seră este mai pregnantă ca niciodată, însă voința politică a unora este subminată de șovăiala altora.

Cu toate că guvernele UE au acceptat în mod repetat probele științifice și au recunoscut că absența unor măsuri imediate care să dezvolte o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon se va dovedi în cel mai bun caz costisitoare și în cel mai rău caz dezastruoasă, sunt prea mulți cei care ezită să acționeze decisiv. Criza economică a zguduit încrederea și a distras atenția. Perspectivele încheierii unui acord internațional ambițios privind măsurile de combatere a schimbărilor climatice s-au îndepărtat (cu toate că mai multe națiuni își iau angajamente voluntare în acest sens). Foaia de parcurs până în 2050 a Comisiei Europene nu a obținut încă sprijinul Consiliului.

Decidenții sunt asaltați de nesiguranță și îndoieli. Reducerea emisiilor doar de către Uniunea Europeană nu poate apăra lumea de periculoasele schimbări climatice, însă implicarea noastră în acest sens ar avea oare consecințe negative semnificative asupra economiei europene sau astfel de efecte ar fi marginale? Ar putea oare investițiile în dezvoltarea unei economii cu emisii reduse de dioxid de carbon să fie într-adevăr benefice, prin crearea de noi oportunități comerciale? În lipsa unui acord internațional cu forță juridică obligatorie, vor lua oare țările industrializate măsuri ferme în vederea reducerii emisiilor lor de dioxid de carbon? UE ar trebui să dea dovadă mai degrabă de spirit de conducere decât de ezitare?

Putem îndeplini obiectivele dacă limităm folosirea anumitor tehnologii? Excludem fisiunea nucleară sau captarea și stocarea dioxidului de carbon? Să aplicăm limitări asupra gazului din șisturi argiloase sau asupra importului de biocombustibili? Ne putem permite să investim sumele necesare în dezvoltarea unor tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon? Unele state membre vor întâmpina dificultăți mai mari decât altele în obținerea reducerilor de emisii de CO₂, așadar sunt suficiente dispozițiile actuale de repartizare a sarcinilor? Este nevoie să oferim sprijin suplimentar, și dacă da, cine va plăti?

Lipsa angajamentului își are sursa în scepticismul unor politicieni față de încălzirea globală. Poate au înțeles greșit oamenii de știință?

Cu toate acestea, creșterea emisiilor de dioxid de carbon continuă. Observatorul Mauna Loa din Hawaii a înregistrat un nivel record anual de 394,16 ppm în luna mai 2011, în comparație cu valoarea de 373,78 de acum zece ani. Acum este sigur că această creștere a emisiilor globale de dioxid de carbon nu va fi stopată până în 2015 și nici mulți ani după aceea.

Știința și tendințele indică faptul că temperaturile medii globale vor crește cu peste 2 C; într-adevăr, această creștere ar putea avea loc în timpul vieții multor actuali deputați europeni. Încălzirea va continua după moartea lor. Centrul Hadley din Regatul Unit estimează că temperaturile medii ale aerului la suprafață la nivel mondial vor crește cu 3-5 C în perioada 2070-2100 dacă nu se vor lua măsuri imediate. Printre alte consecințe, temperaturi de acest fel

ar putea reduce în mod semnificativ producția agricolă a unei lumi care, până la acel moment, va număra cu 2 miliarde mai multe suflete.

Nu ne îndreptăm către dezastru cu ochii închiși, ci înaintăm cu ochii larg deschiși, perfect conștienți, însă neatenți.

Obiectivele foii de parcurs

Uniunea Europeană și-a luat un angajament absolut și unilateral de a reduce cu 20 %, până în 2020, nivelul de dioxid de carbon înregistrat în 1990. În orice caz, UE a adoptat o serie de politici care, dacă vor fi puse în aplicare integral, vor reduce emisiile cu 40 % până în 2050.

Consiliul a recunoscut insuficiența acestei abordări și a acceptat – în termeni generali – faptul că emisiile trebuie să fie reduse cu 80-95 % până în 2050. Adoptarea foii de parcurs de către Comisie va reprezenta angajamentul Uniunii Europene față de principiul îndeplinirii acestui obiectiv și va oferi o justificare pentru multe propuneri specifice de noi politici. Importanța sa nu ar trebui subestimată.

Foia de parcurs propune ca repere o reducere de 40 % a emisiilor pe plan intern până în 2030 și o reducere de 60 % până în 2040. Se pare că ne îndreptăm către o reducere de 25 % până în 2020, iar Comisia subliniază faptul că UE va fi în măsură să obțină acest lucru atât timp cât politicile asupra cărora s-a căzut deja de acord sunt puse în aplicare integral. Întrucât statele membre sunt în derivă în ceea ce privește obiectivele de eficiență energetică, probabil va fi nevoie de sprijinul Consiliului și al Parlamentului pentru măsuri corective suplimentare.

Foia de parcurs este concentrată spre final; aceasta presupune că ritmul de reducere a emisiilor se va accelera odată cu trecerea anilor și cu dezvoltarea tehnologiilor. Prea multe dintre schimbările majore sugerate sunt foarte departe de a deveni realitate. Pentru perioada 1990-2020, totalul reducerilor de dioxid de carbon s-ar ridica la doar 25 %, în timp ce pentru următorii 30 de ani mai rămâne de atins un obiectiv de reducere de 55 %.

Schimbările necesită timp, însă Comisia poate fi criticată că este mulțumită de sine și limitată în propunerile sale – cu toate că acestea pot reflecta dificultățile întâmpinate în obținerea unui acord politic asupra unei abordări mai radicale. Presupunerea că totul va fi bine atâta vreme cât obiectivul pentru 2050 este atins nu ține cont de faptul că fiecare tonă de dioxid de carbon eliberat poate rămâne în atmosferă pentru mai bine de 100 de ani. Cantitățile de dioxid de carbon se acumulează cu fiecare zi ce trece și contribuie la procesul de încălzire globală; emisiile de dioxid de carbon trebuie reduse semnificativ fără întârziere și nu numai în următorii 30-40 de ani.

Importanța pentru economia Europei

Provocarea este de a reduce în mod dramatic emisiile de dioxid de carbon, menținând și construind totodată o economie competitivă. Aceste două obiective trebuie să fie realizate

împreună. Ritmul de dezvoltare în alte părți ale lumii este atât de rapid încât Europa riscă să rămână în urmă, încercând să mențină vechile moduri și bunuri care sunt perimate în alte părți. Trebuie să mergem înainte, să ne folosim de idei noi și să profităm de noile oportunități.

Evaluarea impactului elaborată de Comisie concluzionează că îndeplinirea obiectivelor foii de parcurs va determina o schimbare a modelelor de ocupare a forței de muncă, însă una care va fi în ansamblu neutră sau pozitivă. Beneficiile economice potențiale vor fi dintre cele mai importante dacă statele membre se vor folosi cu adevărat de veniturile realizate în urma licitațiilor și dacă UE va exploata cu succes avantajul primului intrat pe piață.

Realizarea acestei poziții optimiste riscă să fie zădărnicită de pesimismul și viziunea pe termen scurt ale unor industriași care fac lobby. Prea adesea au avut succes în a stârni temeri în legătură cu consecințele unei schimbări a politicii.

De exemplu, în 2007-2008, producătorii de automobile le-au spus guvernelor și deputaților din PE că măsurile de reducere a emisiilor de dioxid de carbon la noile vehicule vor crește prețul de vânzare al acestora și vor amenința viitorul industriei. De fapt, prețul automobilelor noi a scăzut de atunci în termeni reali, în timp ce legislația UE privind creșterea eficienței energetice a asigurat un oarecare ajutor pentru șoferii care se confruntau cu prețuri foarte ridicate la combustibil. Standardele de mediu consolidate nu au slăbit poziția competitivă a producătorilor de automobile din UE.

Îngrijorările în legătură cu amenințarea reprezentată de relocarea emisiilor de dioxid de carbon pentru unele sectoare cu mare consum energetic sunt legitime, dar au fost mult exagerate. Industriile implicate dispun de un surplus de cote de dioxid de carbon alocate gratuit, care le vor proteja de efectele prețurilor la dioxid de carbon în următorii ani. Problemele cu care se confruntă economia europeană nu sunt generate de relocarea emisiilor de dioxid de carbon.

Dacă China își menține creșterea la nivelul de anul trecut, emisiile sale de dioxid de carbon până în 2030 vor fi echivalente cu cele ale restului lumii de azi. Pentru a evita acest lucru, China trebuie să extindă urgent utilizarea producției de electricitate cu emisii reduse de dioxid de carbon, precum și folosirea CSC pe scară largă. Dacă UE amână folosirea pe scară largă a tehnologiilor cu emisii reduse de carbon, atunci vom importa echipamente în loc să le producem noi înșine. Dacă întârziem, actuala dominație a întreprinderilor din Orientul Îndepărtat în domeniul tehnologiei energiei solare va crește de mai multe ori. UE riscă să sacrifice toate pretențiile de a deține conducerea în domeniul tehnologic și toate oportunitățile economice care derivă de aici.

În mod prioritar, UE trebuie să ofere asistență și clarificări pentru industrie și în special pentru sectorul energetic. Deciziile actuale privind investițiile vor avea urmări asupra emisiilor de CO₂ în 2050. Centralele electrice aflate astăzi în stadiul de proiect pot deveni funcționale înainte de 2020 și ar putea încă să fie folosite și peste 30 de ani. Este esențial să stabilim o politică pe termen lung pentru a oferi industriei posibilitatea de a investi cu încredere și fără teama de a rămâne cu active depreciate. Adoptarea foii de parcurs va contribui la oferirea clarității pe care o solicită investitorii.

Vor avea loc schimbări, însă nu trebuie să ne fie teamă decât de teama înșăși.

Consecințele votului Parlamentului

Aceasta este o problemă non-legislativă, însă răspunsul Parlamentului poate avea implicații enorme pentru viitoarea politică. Cu toate că raportorul consideră că foaia de parcurs a Comisiei cuprinde puține prevederi referitoare la reducerea imediat necesară a emisiilor pe plan intern, acesta recomandă ca Parlamentul să o adopte – alături de obiectivele privind dioxidul de carbon stabilite pentru 2030, 2040 și 2050.

Adoptarea va presupune că deputații din PE recunosc faptul că Uniunea Europeană ar trebui să fie pregătită să preia conducerea în problema încălzirii globale. Acest lucru înseamnă că, chiar și în absența unui tratat internațional cu forță juridică obligatorie, de tipul celui pe care îl urmărim, Parlamentul este de acord că UE ar trebui să accepte rolul primului intrat pe piață și ar trebui să ia măsurile necesare pentru construirea unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050. Acest lucru va indica faptul că deputații din PE doresc ca UE să introducă noi tehnologii și un mod nou de îndeplinire a obiectivelor noastre economice.

Adoptarea va demonstra că Parlamentul a înțeles că industria are nevoie de indicații cât se poate de clare pentru o politică pe termen lung. Va arăta că deputații din PE consideră că trebuie elaborate instrumente politice adecvate pentru a ghida deciziile privind investițiile, provocându-i să accepte că trebuie fie să sprijine măsuri de consolidare a sistemului de comercializare a emisiilor și să ridice prețul dioxidului de carbon, fie să garanteze măsuri alternative de stimulare a aceluiași investiții cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Ar trebui să fim clari în legătură cu ce ar însemna neadoptarea foii de parcurs. Nu există un plan secundar. Respingerea obiectivelor propuse în acord cu recomandările Grupului de experți interguvernamentali pentru schimbări climatice al ONU va sugera că Parlamentul fie nu consideră că acestea pot fi îndeplinite, fie estimează că costurile îndeplinirii lor vor fi prea mari (indiferent de consecințele pentru urmașii noștri), fie refuză să accepte că acestea trebuie să fie îndeplinite.

O astfel de decizie ar reprezenta o lovitură grozavă pentru toți cei care recunosc amenințarea pe care încălzirea globală o constituie pentru miliarde de oameni de pe planeta noastră. Ar slăbi în mod grav determinarea Comisiei și a celor din Consiliu care doresc să se asigure că UE adoptă politici esențiale pentru limitarea schimbărilor climatice și menținerea poziției sale competitive la nivel mondial. Mesajul politic pe care l-ar transmite riscă să distrugă speranțele de progres în negocierile internaționale.

Oportunitatea noastră

În vremuri de război lucrurile sunt făcute rapid. Se găsesc bani, birocrația este înlăturată, se iau măsuri.

Încălzirea globală nu are caracterul imediat al unui război, însă este un dezastru care avansează încet și care va avea consecințe la fel de importante. În mod similar, reacția lumii

este înceată. Nu are caracterul prioritar pe care îl necesită.

Documentele parlamentare de acest fel au o existență politică scurtă pe rafturi. Comentariile generale și superficiale ale deputaților din PE vor avea puțină valoare. În schimb, ar trebui să profităm de această oportunitate pentru a propune măsuri specifice pe care Comisia ar trebui să le introducă dacă dorim ca obiectivul pentru 2050 să fie realizat. Ar trebui să insistăm ca propunerile necesare să fie prezentate în cursul mandatului acestui Parlament. Ar trebui să folosim acest raport pentru a face presiuni în mod pozitiv.

Notă

Competența în acest domeniu este împărțită cu Comisia ITRE care are competență exclusivă în ceea ce privește energia regenerabilă, eficacitatea energetică, securitatea energetică, performanța energetică a clădirilor, etichetarea energiei, evaluarea consecințelor pentru sectorul energetic, rețelele inteligente, contoarele inteligente, cercetarea și inovarea. Raportul întocmit de raportor va reflecta această separare a competențelor.